Пише: Маринко М. Вучинић
недеља, 14 јун 2020 08:13

Дошло је задње време за демократију у Србији када се и Божидар Ђелић осетио позваним да огласи своју велику забринутост и огорченост што се, по њему, по први пут гуши дијалог у Демократској странци. Он је са групом „угледних демократа“ потписао апел за очување демократије и владавине права наглашвајучи, у разговору за лист Блиц, да никада у ДС није распуштено 80 одбора и да је увек било различитих мишљења, али странку нико није водио тако што систематски распушта или суспендује све оне који мисле другачије. Веома је индикативно да се бивши функционери и садашњи истакнути чланови ДС, који се боре за слободу мишљења и унутар страначку демократију присете ње тек онда када нису више на функцији (државној или страначкој) или када треба да сачувају свој дугогодишњи утицај или позицију.

ДС се већ годинама налази у процесу консолидације и непрестањих реформи, али без већег успеха, што се огледа у драстичном губљењу поверења у бирачком телу и великом осипању чланства. Зато се може поставити једноставно питање зашто не може да дође до озбиљне стабилизације ДС и радикалнијих реформи, које би довеле до њене суштинске и дугорочније програмске и кадровске обнове.Основни проглем ДС је у томе што ову организацију настоје да реформишу управо они истакнути чланови, који први треба да буду реформисани јер чине олигархијско језгро које је главна препрека за далекосежније промене у ДС. То олигархијско језгро се концентрише унутар Главног одбора ДС, чији састав се образује мимо изборног процеса унутар странке. Његову огромну већину сада чине страначки функционери, чланови који су обављали државне функције, некадашњи председници општина. Тако се и дешава да се у Главном одбору налазе чланови који ту дужност обављају више од 20 година, а да немају стварни контакт са чланством странке, нити учествују у њеном реалном политичком животу, осим када треба да бране своје интересе и те тзв. страначке заслуге. Један од врло ефикасних и често коришћених механизама у формирању страначке олигархије је широко коришћена могућност кооптирања оних подобних чланова странке, који ће често бити само део послушне гласачке машине у унутар страначким разрачунавањима и добро уходаном лобирању.

Један од главних ограничавајућих чинилаца у постојећем страначком организовању састоји се у томе што у нашим странкама, а то се односи и на ДС, нема статутарне норме која ограничава број мандата за обављање страначких функција. Зато и имамопредесднике странака који ту дужност обављају више од две деценије. У ДС се то манифестује тако што је створена нека врста вечитих чланова Главног одбора, за које

не важе елементарне статутарне норме у шта смо се могли уверити последњих месеци када је непрестано подривана одлука о бојкоту предстојећих парламентарних избора и довођено у питање деловање ДС у оквиру Савезу за Србију. Истакнути чланови ДС, који себе промовишу као чуваре њених изворних програмских принципа и борце за слободу мишљења треба да одговоре на питање по ком основу су С. Милосављевић, Н.Колунџија, Г.Мојовић, Б.Божовић, Д.Шутанова, В.Маријановић, Н.Вучковић, Р.Милојичић- Кене, Д.Шумарац и даље шланови Главног одбора ДС, ко их је и када изабрао у састав овог страначког органа и колико времена су они његови чланови. Вероватно је и Божидар Ђелић и даље члан Главног одбора кад је нашао за сходно да се, после толико времена, заинтересује за судбину слободе мишљења у ДС.

Стварна реформа може се постићи једино тако што ће се афирмисати принцип изборности за све функције, ограничити број мандата, реактивирати непосредне изборе, децентрализовати одлучивање и остварити значајнију улогу месних, општинских и ресорних одбора у креирању програмских ставова странке и вођењу кадровске политике

Ако се по садашњем статуту ДС само 20% чланова Главног одбора (који броји близу 400 чланова) бира, а сви остали то постају по некој врсти функционерског аутоматизма, онда је сасвим очекивано да ће деловати Михелсов гвоздени закон олигархије. То што се у историји ДС често мењао њен председник, а уведени су и непосреднин избори на свим страначким нивоима не значи да је унутар странке досегнут довољно висок ниво демократских односа, јер још увек нису створени услови да се ревитализује утицај чланства у креирању доношењу важних одлука, који данас готово и не постоји. ДС не може да се консолидује и реформише ако, пре свега, не сузбије и ограничи деловање страначке олигархије, која се непрестано позива на свој посебан положај истакнутих и заслужних чланова. Стварна реформа може се постићи једино тако што ће се афирмисати принцип изборности за све функције, ограничити број мандата, реактивирати непосредне изборе, децентрализовати одлучивање и остварити значајнију улогу месних, општинских и ресорних одбора у креирању програмских ставова странке и вођењу кадровске политике. Без ових радикалних промена ДС ће се и даље вртети у затвореном олигархијском кругу у коме ће се водити непринципијелне борбе за водећу улогу у странци, која је већ увелико на добром путу да нестане са поитичке сцене, без обзира колико њени истакнути чланови понављали да у Србији нема развоја демократији без политичке улоге и деловања Демократске странка.